

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.1/ОК6-1- 2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 23 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

26 серпня 2025 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

Людмила

МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Українські історико-культурні та політико-соціальні студії»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 131 «Прикладна механіка»
освітня програма «Комп'ютеризовані технології машинобудування»
факультет комп'ютерно-інтегрованих технологій, мехатроніки і робототехніки
кафедра механічної інженерії

Схвалено на засіданні кафедри
журналістики та філософських
студій

«25» серпня 2025 р.

протокол № 7

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньої програми

 Ярослав СТЕПЧИН

Розробник: к.і.н., доцент кафедри журналістики та філософських студій
МОСІЄНКО Олександр

Житомир
2025 – 2026 н. р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	<i>Витуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 24 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Українські історико-культурні та політико-соціальні студії» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 131 «Прикладна механіка» освітня програма «Комп'ютеризовані технології машинобудування» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 26 серпня 2025 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 4	Галузь знань 13 «Механічна інженерія»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 131 «Прикладна механіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		8-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 самостійної роботи – 4,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		12 год.	-
		Практичні	
		36 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
72 год.	-		
		Вид контролю: залік	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 40 % аудиторних занять, 60 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми здобуття вищої освіти – % аудиторних занять, - % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти базових знань про історичний розвиток України, її культурну спадщину та основні політико-соціальні процеси, а також розвиток здатності аналізувати суспільні явища в контексті національного та європейського розвитку.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- Надати здобувачам освіти системні знання про ключові етапи історії України та особливості формування української державності.
- Розкрити закономірності політико-соціальних процесів, зокрема в період модерну та новітньої історії.
- Сформуванню вміння аналізувати історичні факти, культурні явища та соціально-політичні події на основі міждисциплінарного підходу.
- Розвинути навички критичного аналізу історичних джерел, культурних явищ і політико-соціальних концепцій.
- Сприяти розвитку громадянської свідомості, національної ідентичності та відповідального ставлення до історико-культурної спадщини України.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 131 «Прикладна механіка» та освітньою програмою «Комп'ютеризовані технології машинобудування»:

ЗК 11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні **Soft skills**:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 5

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до XX ст.

Тема 1. Українське національне відродження та визвольні змагання кінця XIX – початку XX століття (культурний, соціальний та політичний аспекти) (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Початок українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство.
2. Культура України XIX – початку XX ст.
3. Українська революція 1917–1921-х рр.: причини, рушійні сили, наслідки.

Тема 2. Україна в СРСР: тоталітарна система, Друга світова війна та повоєнний період (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Встановлення і утвердження комуністичного режиму в СРСР.
2. Тоталітаризм і війна: український вимір Другої світової війни.
3. Відновлення комуністичного режиму в Україні та повоєнна відбудова.
4. Культурне життя України. «Ждановщина».

Тема 3. Україна в умовах десталінізації (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. XX з'їзд КПРС.
2. Сутність процесу десталінізації в УРСР.
3. Соціально-економічні реформи Хрущова
4. Хрущовська освітня реформа.

Тема 4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Формування

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 6

контурів української політичної нації. (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. Клуби творчої молоді.
2. Українські «шістдесятники».
3. Дисидентський рух в Україні.
4. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму.

Тема 5. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Петро Шелест і посилення автономного курсу УРСР.
2. Володимир Щербицький: «чистка» партійно-державного апарату.
3. Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна.

Тема 6. Українське суспільство в період «перебудови» (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Політика перебудови Горбачова
2. Особливості соціально-економічної ситуації в УРСР.
3. Активізація національного руху
4. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет
5. Проголошення незалежності.

Тема 7. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Державотворчі процеси в незалежній Україні
2. Суспільно-політичне життя. Конституційний процес
3. Економіка України в 1991-2004 рр.
4. Європейська інтеграція України
5. Рухи протесту на початку 2000-х рр.
6. Культурне життя України

Тема 8. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Євроінтеграційний поступ України (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр.
2. Революція Гідності
3. Агресія Росії проти України
4. Соціально-економічний розвиток України в умовах війни
5. Європейська інтеграція України
6. Духовне життя України

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 7

Змістовий модуль 2. Політико-соціальні студії

Тема 9. Політологія та соціологія як науки (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Політологія як наука, система знань про політику.
2. Соціологія як наука про суспільство.
3. Політика як суспільне явище. Структура та функції політики.
4. Основні категорії, методи та функції політології та соціології.
5. Місце політології та соціології в системі наук про суспільство.
6. Українська політична думка: зміст, завдання, особливості.
7. Критичне мислення.

Тема 10. Виникнення та еволюція світової політичної думки (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Зародження політичної думки в країнах Стародавнього Сходу.
2. Політичні доктрини Античності: Платон, Аристотель та ін.
3. Розвиток політичної думки в Середньовіччі: Тома Аквінський, Аврелій Августин, Марсильй Падуанський та ін.
4. Відродження: основні ідеї та їх вплив на розвиток політичної думки. Н. Макіавеллі.
5. Політична думка Нового часу: Т. Гоббс, Дж. Локк та ін.
6. Раціоналістичні концепції політики в працях французьких просвітників: Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо та ін.
7. Філософсько-правові концепції в німецькій філософії XVIII-XIX ст.: І. Кант, Г. Гегель та ін.
8. Основні тенденції розвитку політичної думки кінця XIX – XX ст.

Тема 11. Плюралізм політичних концепцій XIX – XX ст. (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Політико-ідеологічні доктрини: поняття, типологія, інституціоналізація.
2. Лібералізм і неолібералізм.
3. Консерватизм і неоконсерватизм.
4. Ліві та лівоцентристські ідеологічні доктрини.
5. Екстремістські політико-ідеологічні доктрини: анархізм, троцькізм, фашизм, неофашизм, націонал-соціалізм.

Тема 12. Політична влада (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Влада як соціальний феномен. Класифікація влади. Ресурси влади.
2. Політична влада як визначальний фактор політичної системи, її структура та функції.
3. Політичний режим: сутність та типологія.
4. Політична опозиція. Політичний екстремізм.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 8

Тема 13. Політична система суспільства (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Сутність, структура та функції політичної системи.
2. Типологія політичних систем.
3. Держава в політичній системі суспільства:
 - форми державного правління та державного устрою;
 - вищі органи сучасної держави і поділ державної влади.
4. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку сучасної політичної системи України.

Тема 14. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство. Демократія (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Виникнення та розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки правової держави.
2. Громадянське суспільство: сутність, основні проблеми формування.
3. Особливості становлення та розвитку правової держави та громадянського суспільства в Україні.
4. Демократія: поняття, зміст, ознаки.
5. Типи і форми демократії. Принципи демократії.

Тема 15. Вибори та виборчі системи (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Вибори: поняття, функції, особливості при різних політичних режимах.
2. Абсентеїзм: сутність, причини та наслідки.
3. Виборча система: основні типи (моделі).

Тема 16. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські об'єднання та рухи (ЗК11, ЗК14, ЗК15)

1. Громадянське суспільство: сутність, особливості формування.
2. Становлення та розвиток громадянського суспільства в Україні.
3. Політичні партії: поняття, етапи розвитку, функції, типології.
4. Становлення багатопартійності в Україні. Партійна системи в Україні.
5. Громадські об'єднання та рухи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025	
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 9	

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до XX ст.								
Тема 1. Українське національне відродження та визвольні змагання кінця XIX – початку XX ст. (культурний, соціальний та політичний аспекти)	12	2	4	6	-	-	-	-
Тема 2. Україна в СРСР: тоталітарна система, Друга світова війна та повоєнний період	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 3. Україна в умовах десталінізації	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Формування контурів української політичної нації.	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 5. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу.	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 6. Українське суспільство в період «перебудови».	8	-	2	6	-	-	-	-
Тема 7. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 8. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Євроінтеграційний поступ України	6	-	2	4	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	60	6	18	36	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Політико-соціальні студії								
Тема 9. Політологія та соціологія як науки	12	2	4	6	-	-	-	-
Тема 10. Виникнення та еволюція світової політичної думки	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 11. Пліуралізм політичних концепцій XIX – XX ст.	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 12. Політична влада	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 13. Політична система суспільства	6	-	2	4	-	-	-	-
Тема 14. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство. Демократія	8	-	2	6	-	-	-	-
Тема 15. Вибори та виборчі системи	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 16. Громадянське суспільство. Політичні	6	-	2	4	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025	
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 10	

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота
партії, громадські об'єднання та рухи								
Разом за змістовий модуль 2	60	6	18	36	-	-	-	-
ВСЬОГО	120	12	36	72	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 11

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до ХХ ст.			
1	Тема 1. Українське національне відродження та визвольні змагання кінця ХІХ – початку ХХ століття (культурний, соціальний та політичний аспекти)	4	-
2	Тема 2. Україна в СРСР: тоталітарна система, Друга світова війна та повоєнний період	2	-
3	Тема 3. Україна в умовах десталінізації	2	-
4	Тема 4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. Формування контурів української політичної нації.	2	-
5	Тема 5. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу.	2	-
6	Тема 6. Українське суспільство в період «перебудови».	2	-
7	Тема 7. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва	2	-
8	Тема 8. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Євроінтеграційний поступ України	2	-
Змістовий модуль 2. Політико-соціальні студії			
1	Тема 9. Політологія та соціологія як науки	4	-
2	Тема 10. Виникнення та еволюція світової політичної думки	2	-
3	Тема 11. Пліуралізм політичних концепцій ХІХ – ХХ ст.	2	-
4	Тема 12. Політична влада	2	-
5	Тема 13. Політична система суспільства	2	-
6	Тема 14. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство. Демократія	2	-
7	Тема 15. Вибори та виборчі системи	2	-
8	Тема 16. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські об'єднання та рухи	2	-
РАЗОМ		36	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 12

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до ХХ ст.			
1	Тема 1. Українське національне відродження та визвольні змагання кінця ХІХ – початку ХХ ст. (культурний, соціальний та політичний аспекти) 1. Початок українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. 2. Культура України ХІХ – початку ХХ ст. 3. Українська революція 1917–1921-х рр.: причини, рушійні сили, наслідки.	6	-
2	Тема 2. Україна в СРСР: тоталітарна система та Друга світова війна 1. Встановлення і утвердження комуністичного режиму в СРСР. 2. Тоталітаризм і війна: український вимір Другої світової війни. 3. Відновлення комуністичного режиму в Україні та повоєнна відбудова. 4. Культурне життя України. «Ждановщина».	4	-
3	Тема 3. Україна в умовах десталінізації 1. Спроби реформування економіки та державно-партійного устрою. 2. Сутність процесу десталінізації в УРСР. 3. Соціально-економічні реформи Хрущова 4. Хрущовська освітня реформа.	4	-
4	Тема 4. Опозиційний рух: «шістдесятники» і дисиденти. 1. Передумови поширення опозиційних настроїв в українському суспільстві. 2. Українські «шістдесятники». 3. Дисидентський рух в Україні. 4. Територіальна, економічна та політична основи української нації в умовах посттоталітарного режиму.	4	-
5	Тема 5. Україна в умовах наростання системної кризи комуністичного ладу. 1. Петро Шелест і посилення автономного курсу УРСР. 2. Володимир Щербинський: «чистка» партійно-державного апарату. 3. Течії дисидентського руху: національна, релігійна, правозахисна.	4	-
6	Тема 6. Українське суспільство в період «перебудови». 1. Політика перебудови Горбачова 2. Особливості соціально-економічної ситуації в УРСР. 3. Активізація національного руху 4. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. 5. Проголошення незалежності.	6	-
7	Тема 7. Україна: труднощі та здобутки державного будівництва 1. Державотворчі процеси в незалежній Україні 2. Суспільно-політичне життя. Конституційний процес 3. Економіка України в 1991-2004 рр. 4. Європейська інтеграція України 5. Рухи протесту на початку 2000-х рр. 6. Культурне життя України	4	-
8	Тема 8. Європейська та євроатлантична інтеграція України. 1. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. 2. Революція Гідності 3. Агресія Росії проти України 4. Соціально-економічний розвиток України в умовах війни 5. Європейська інтеграція України 6. Духовне життя України	4	-
РАЗОМ		36	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	<i>Витуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 24 / 13</i>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 14

Змістовий модуль 2. Політико-соціальні студії				
9	Тема 9. Політологія та соціологія як науки 1. Політологія як наука, система знань про політику. 2. Соціологія як наука про суспільство. 3. Політика як суспільне явище. Структура та функції політики. 4. Основні категорії, методи та функції політології та соціології. 5. Місце політології та соціології в системі наук про суспільство. 6. Українська політична думка: зміст, завдання, особливості.	6	-	
10	Тема 10. Виникнення та еволюція світової політичної думки 1. Зародження політичної думки в країнах Стародавнього Сходу. 2. Політичні доктрини Античності: Платон, Аристотель та ін. 3. Розвиток політичної думки в Середньовіччі. 4. Політична думка Нового часу: Т. Гоббс, Дж. Локк та ін. 5. Раціоналістичні концепції політики в працях французьких просвітників: Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо та ін. 6. Філософсько-правові концепції в німецькій філософії XVIII-XIX ст.: І. Кант, Г. Гегель та ін. 7. Основні тенденції розвитку політичної думки кінця XIX –XX ст.	4	-	
11	Тема 11. Плюралізм політичних концепцій XIX – XX ст. 1. Політико-ідеологічні доктрини: поняття, типологія, інституціоналізація. 2. Лібералізм і неолібералізм. 3. Консерватизм і неоконсерватизм. 4. Ліві та лівоцентристські ідеологічні доктрини. 5. Екстремістські політико-ідеологічні доктрини: анархізм, троцькізм, фашизм, неофашизм, націонал-соціалізм.	4	-	
12	Тема 12. Політична влада 1. Влада як соціальний феномен. Класифікація влади. Ресурси влади. 2. Політична влада як визначальний фактор політичної системи, її структура та функції. 3. Політичний режим: сутність та типологія. 4. Політична опозиція. Політичний екстремізм.	4	-	
13	Тема 13. Політична система суспільства 1. Сутність, структура та функції політичної системи. 2. Типологія політичних систем. 3. Держава в політичній системі суспільства: 4. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку сучасної політичної системи України.	4	-	
14	Тема 14. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство. 1. Виникнення та розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки правової держави. 2. Громадянське суспільство: сутність, основні проблеми формування. 3. Особливості становлення та розвитку правової держави та громадянського суспільства в Україні. 4. Демократія: поняття, зміст, ознаки. 5. Типи і форми демократії. Принципи демократії.	6	-	
15	Тема 15. Вибори та виборчі системи 1. Вибори: поняття, функції, особливості при різних політичних режимах. 2. Абсентеїзм: сутність, причини та наслідки. 3. Виборча система: основні типи (моделі).	4	-	
16	Тема 16. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські об'єднання та рухи 1. Громадянське суспільство: сутність, особливості формування. 2. Становлення та розвиток громадянського суспільства в Україні. 3. Політичні партії: поняття, етапи розвитку, функції, типології. 4. Становлення багатопартійності в Україні. Партійна системи в Україні. 5. Громадські об'єднання та рухи.	4	-	
	РАЗОМ	36	-	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 15

7. Індивідуальні самостійні завдання

1. Українська революція 1917-1921 рр.: причини та рушійні сили.
2. Універсали Центральної Ради.
3. Особливості розвитку культури України наприкінці XVIII ст. – у першій половині XIX ст.
4. Україна у міжвоєнний період (1921-1939 рр.)
5. Ідеологія інтегрального націоналізму. Дмитро Донцов.
6. Розвиток культури в Україні у 20-30 рр. «Розстріляне відродження».
7. Друга світова війна: український вимір (1939-1945 рр.)
8. Карпатська Україна і Карпатська Січ.
9. Україна у перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)
10. Україна на міжнародній арені. Участь у створенні ООН.
11. Повоєнне узгодження кордонів України з сусідніми державами.
12. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.
13. Соціально-економічний розвиток УРСР за часів П. Шелеста і В. Щербицького.
14. Дисидентський рух: причини, течії, значення.
15. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет.
16. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС).
17. Політика, як особлива сфера життя суспільства.
18. Поняття політичної влади та політичних відносин.
19. Легітимність політичної влади. Типологія легітимності влади за М. Вебером.
20. Політична еліта, її ознаки та функції. Шляхи формування політичної еліти.
21. Політичне лідерство. Теорії політичного лідерства.
22. Поняття політичної ідеології. Її функції.
23. Лібералізм та неолібералізм.
24. Консерватизм та неоконсерватизм.
25. Комунізм та соціал-демократія, як течії соціалістичної ідеології.
26. Фашизм та націонал-соціалізм – порівняльна характеристика.
27. Політична система суспільства, її структура, ознаки, функції.
28. Типологія політичних систем.
29. Поняття політичного режиму суспільства.
30. Демократичний політичний режим, його ознаки та різновиди.
31. Авторитарний політичний режим.
32. Тоталітарний політичний режим, як феномен XX ст..
33. Держава, як політичний та соціальний інститут. Ознаки, функції

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 16

34. Поняття форми правління, її різновиди.
35. Монархія та її різновиди.
36. Республіка та її різновиди.
37. Поняття типу державного устрою, його різновиди.
38. Поняття ЗМІ, структура, функції, типологія.
39. Демократія як суспільно-політичне явище.
40. Демократизація як соціально-політичний процес.
41. Успіхи та проблеми демократизації в Україні.
42. Політична культура суспільства.
43. Політичні партії та партійні системи. Зміст понять.
44. Виборчі системи і виборчі кампанії. Зміст поняття.
45. Політичний розвиток, політична модернізація, як варіанти політичних змін.
46. Соціально-політичні конфлікти та кризи. Зміст поняття. Соціальна обумовленість.
47. Типологія політичних конфліктів.
48. Геополітика, як сукупність міжнародних політичних процесів.
49. Зовнішня політика держави. Сутність, функції, типи.
50. Сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

- Вербальні методи (лекція, пояснення)
- Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація)
- Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів)
- Дискусійний метод
- Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота)
- Ситуаційний метод
- Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 24 / 17</i>

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

- Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання
- Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів
- Експрес-тестування
- Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань
- Самооцінювання та взаємооцінювання
- Перевірка виконання завдань модульного контролю
- Залік

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 18

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	100
Підсумкова семестрова оцінка	100	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	60	60
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	30	30
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій 3. Інші види робіт (наводиться перелік інших видів робіт)	10	10
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	100

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 19

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	40	40
Участь у дискусії	20	20
Виконання тестових завдань	20	20
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	20	20
Виконання та захист лабораторних робіт	-	-
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	100	100

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times \text{ВК}_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

ВК_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. За складання заліку здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 20

Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 50 балів або більше.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 21

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Авторитаризм	Authoritarianism
2	Лібералізм	Liberalism
3	Державотворення	State-building
4	Громадянське суспільство	Civil society
5	Національно-визвольний рух	National liberation movement
6	Українське національне відродження	Ukrainian national revival
7	Культурна спадщина	Cultural heritage
8	Історична пам'ять	Historical memory
9	Політична культура	Political culture
10	Соціальна структура суспільства	Social structure of society
11	Модернізація	Modernization
12	Нація	Nation
13	Націєтворення	Nation-building
14	Європейська інтеграція	European integration
15	Тоталітаризм	Totalitarianism
16	Декомунізація	Decommunization
17	Революція Гідності	Revolution of Dignity
18	Гібридна війна	Hybrid warfare
19	Національна свідомість	National consciousness
20	Політичні інститути	Political institutions
21	Соціологія	Sociology
22	Партія	Party
23	Політика	Policy
24	Політологія	Political science
25	Політична система	Political system

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 22

12. Рекомендована література

Основна література

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
2. Демиденко, Н. М. Політологія: навч. посіб. / Н. М. Демиденко, МВС України, Сумс. філ. Харків. нац. ун-ту внутр. справ., Каф. гуманітар. дисц. - Суми, 2022. - 318 с.
3. Гордійчук О. О. Політологія: навчальний посібник / О. О. Гордійчук. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. 132 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Portal, 2021. 408 с.
5. Історія України в джерелах: практикум / П. В. Морозов, І. В. Морозов, В. С. Власов [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 564 с.
6. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 168 с.
7. Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: людність та імперії. Київ: Академперіодика, 2022. 436 с.
8. Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: доба модернізації. Київ: Академперіодика, 2022. 706 с.
9. Kubicek P. The history of Ukraine. Bloomsbury Publishing USA, 2023. 280 p

Допоміжна література

1. Kondratiuk Y., Mosienko O., Zaiko L., Yablonska N. Coverage of charity in the PR activities of Ukrainian churches. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. 2024. Vol. 44. Iss. 5. Pp. 50-63. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2522> <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol44/iss5/5> SCOPUS
2. Sluysar V., Kondratiuk Yu., Vitiuk I., Mosienko O. Topics of Historical Memory in the PR Activities of Religious Organizations in Present-day Ukraine. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. 2025. Vol. 45, Iss. 8. Pp. 104 - 125. SCOPUS WoS
3. Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник/ В. Я. Білоцерківський. - К: Центр учбової літератури, 2017. - 535 с.
4. Гордійчук О., Кондратюк Ю., Мосієнко О. 2024. Етнічні стереотипи: аксіологічний та екзистенційний вимір. Вісник Житомирського державного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 23

- університету імені Івана Франка. Філософські науки, 1 (95), 73-84. URL: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/307181/298523>
5. Гордійчук О.О., Мосієнко О. В. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Національне лідерство та командотворення» для спеціальності «Середня освіта (Захист України). Житомир, 2024. 24 с.
 6. Гордійчук О.О., Мосієнко О. В. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Національне лідерство та командотворення» для спеціальності «Середня освіта (Захист України).. Житомир, 2024. 25 с.
 7. Історія і культура України: електрон. підручник для студентів природничих і технічних спеціальностей / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.
 8. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. –480 с.
 9. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. І. Бушин, д.і.н., проф. О. І. Гуржій; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
 10. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. В. Касьянов. – К.: Наш час, 2018. – 432 с.
 11. Коріненко П. С. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, В. Д. Терещенко – Ч. IV. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2017. – 400 с.
 12. Мосієнко О. В. «Азіатський ворог»: образ Російської імперії в австро-угорській пропаганді Першої світової війни / О. В. Мосієнко // Інтермарум: історія, політика, культура: Збірник наукових праць. – Житомир. – 2023. – №13. – С. 109 – 132.
 13. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія України та українська культура» (3 кредити) (автор: Мосієнко О. В.), 2025. 25 с. Електронне видання (Протокол НМР №7 від 26.08.2025 р.). – Режим доступу: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=5574>
 14. Пінак Є., Чмир М. Військо Української революції 1917–1921 років. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 432 с.
 15. Свідерський Ю. Ю Давня і середньовічна історія України – Ч. I-III. / Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський. – Тернопіль: Астон, 2017. – 368 с.
 16. Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Філософія науки» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 25 с. <https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=177264>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/131.00.2/Б/ОК6 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 24

- 17.Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Пропаганда та маніпуляції» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 29 с.
<https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=153487>
- 18.Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія науки» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 25 с
<https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=177265>
- 19.Слюсар В., Яблонська Н., Мосієнко О. Формування лідерських soft skills в закладах вищої освіти (на прикладі підготовки вчителів «Захисту України»). International Scientific Journal of Universities and Leadership. 2024. №17. С. 66-76. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-66-76>
- 20.Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ ст. У 2 кн. : історичні нариси. Кн.1 / [А. Айсфельд, І. Ветров, Т. Вінцковський та ін.]; редкол.: В. А. Смолій (голова колегії) та ін. К. : Наукова думка, 2011. 731 с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Українська військова історія - <http://www.ucreinarma.org/>
4. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.